

Liever geen rammende watergeuzen

Rob Ruggenberg schrijft debuut over 'kettters' kindslaafje

Mariëlle Buys

Mede **Titel:** "Het verraad van Waterdunen"

Auteur: Rob Ruggenberg, uitg. Querido, Amsterdam, 2006

ISBN 90 451 0310 9

Pagina's: 216

Prijs: € 13,50. Zie ook: www.waterdunen.nl.

„Net goed”, dacht Rob Ruggenberg, toen hij onlangs ontdekte dat klooster Soetendaele door de watergeuzen is vernield. „Hadden die lui maar van mijn kinderen af moeten blijven.” In zijn debuut "Waterdunen" kiest hij de kant van de kettters. Maar of het bijzondere meisje Enghel uit zijn boek bovennatuurlijk begaafd is, laat hij graag aan zijn lezers over.

Volgens Ruggenberg moet geschiedenis weer spannend worden. Door deze dicht bij kinderen te brengen, mét veel spannende verhalen. Aan de grote, houten tafel in zijn werkkamer haalt de auteur een nagemaakte geuzenpenning tevoorschijn. Op de halvemaanvormige hanger staan de woorden "Liever Turx dan Paeps". Ruggenberg: „Denk je eens in wat er gebeurt als je dit in een klas met een paar Turkse leerlingen rond laat gaan. Ze vinden het prachtig!”

Ruggenbergs historische kinderverhaal over mochileros of kindslaafjes in de Tachtigjarige Oorlog, dat vorige maand bij uitgeverij Querido verscheen, past naadloos in dit plaatje. Ruggenberg kwam op het idee door een vondst in het archief van Sevilla: een klein boekje van een Spanjaard die in de Tachtigjarige Oorlog had gevochten. „Niet te vertrouwen, die mochileros, schreef hij, ze lopen zo over naar de vijand. Ik zag dat helemaal voor me. Daar moest een verhaal uitkomen.”

Robbe -„een gewone jongen, zo gewoon dat je hem op straat voorbij kon lopen zonder hem werkelijk te zien”- speelt de hoofdrol in "Waterdunen". Zijn avontuur begint in Dordrecht, waar ook de wortels van de auteur liggen. Nu woont hij in het Brabantse Best. Robbes familie wordt daar vermoord door Spaanse soldaten. Zijn oom verkoopt hem aan de Spanjaarden en zo wordt Robbe slaafje van de wrede soldaat José. Wanneer de meisjes Lo, Enghel, Barbe en Lieve het Spaanse legerkamp overvallen, weet Robbe samen met hen te ontsnappen en begint hun zwerftocht.

Het niet meer bestaande eiland Waterdunen in de Westerschelde speelt een belangrijke rol in het verhaal. Als hulpje van de watergeuzen raakt Robbe betrokken bij de bevrijding van Vlissingen, waar hij ook José, die op wraak uit is, nogmaals tegen het lijf loopt.

Rammende geuzen

Robbe en zijn ouders zijn niet van het type "vrome gelovige". Toch wordt Robbe een „kettters kind” genoemd. „Tegen de Spanjaarden zijn was ongeveer hetzelfde als kiezen voor de kettters”, aldus Ruggenberg, die jarenlang bij dagblad Trouw werkte. Hij maakte zijn hoofdpersoon bewust niet te gelovig. „Hij is een bang angस्थाasje. Die moet je geen sterk geloof geven waar hij zich aan kan vasthouden.”

De geuzen waren volgens Ruggenberg niet alleen maar dappere helden, al is dat wel het beeld dat overwegend uit zijn boek spreekt. „Als het boek over Den Briel ging, zou ik over plunderende watergeuzen geschreven hebben. Maar bij de burgeropstand in Vlissingen waarover ik schrijf speelden ze geen slechte rol. En die gebeurtenis vind ik interessanter dan een stelletje geuzen dat op de poort komt rammen”, zegt de auteur.

Als Spaanse soldaten het dorpje Eckeloo hebben uitgemoord, schrijft Ruggenberg dat ze naar de kapel gaan, waar ze „een dankoffer wilden gaan brengen voor de goede afloop van hun heilige taak.” Bedoelt hij dat spottend? „Dat mag je gerust zeggen”, antwoordt de auteur overtuigd.

Een tijdje geleden ging hij op zoek naar de kapel, klooster Soetendaele. „Er stond een bordje: in 1578 verwoest door geuzen. Die hebben hun verdiende loon gekregen, dacht ik. Net goed.”

Taboeonderwerp

Het schrijven is Ruggenberg goed bevallen. Zijn volgende kinderboek, over de Nederlandse slavenhandel, staat al op stapel. Opnieuw met aandacht voor religie. Niet met opzet, overigens. „Vroeger was alles van geloof doordeesemd. Daar kun je niet omheen.”

Slavenhandel is een taboeonderwerp, waarbij de rol van de kerken volgens de auteur niet zo best was. „Omdat slaven niet gedoopt waren, mocht je ermee doen wat je wilde.”

Ruggenberg sluit een vervolg op "Waterdunen" niet uit. „Ik zeg nergens dat José dood is”, zegt de auteur, ook al wekt hij wel sterk die suggestie aan het slot van zijn boek. Hij pakt er een boekje bij: "Het Leids ontzet. Door de ogen van tijdgenoten". „Wie weet ga ik daar iets mee doen. Dat Robbe als watergeus meehelpt aan de bevrijding van Leiden.”

Het liefst zou Ruggenberg een boek over de Eerste Wereldoorlog schrijven, maar volgens zijn uitgever is die periode niet interessant voor kinderen. Misschien kan het na vijf boeken, als Ruggenberg een beroemd auteur geworden is? Er verschijnt een lach op zijn gezicht. „Wie weet.”

Tijdens het schrijven van zijn debuut concludeerde de oud-journalist in elk geval al dat kinderen slimmer zijn dan je denkt. „Dat heeft de juf al lang verteld, zeiden ze, als ik uitlegde wat de inquisitie is. Ze vonden het nooit te ingewikkeld.” Toen de auteur zijn manuscript aan Querido voorlegde hoorde hij hetzelfde: Je legt veel te veel uit.

De gepubliceerde versie van "Waterdunen" laat zien dat Ruggenberg erin geslaagd is de opmerkingen van zijn redacteur te verwerken. De soberheid maakt zijn boek indringend. Ruggenberg laat bijvoorbeeld in het midden of personage Enghel werkelijk bovennatuurlijke gaven heeft of dat bepaalde gebeurtenissen slechts toeval zijn. Zo ziet Enghel op een nacht een 'dodenschip' voorbijvaren en voelt ze de aanwezigheid van de overleden Lieve.

Leeft dat alleen in de fantasie van Enghel?

„Dat kan, ja. Het verdriet dat de meisjes hebben om het verlies van hun familieleden kan zo sterk zijn dat ze zich vreemde dingen inbeelden. Als de nevels over Zeeland trekken wordt het erg mysterieus. Dan kun je daar best schepen in zien.

Zelf ben ik volkomen afkerig van wazigheid. Daarom schrapte ik Enghel, maar bij het herschrijven kwam ze weer terug. Terwijl ik haar niet eens altijd nodig heb, bijvoorbeeld die keer als ze door met de wind te spreken een storm oproept. Op die plek kan ik haar best missen. Een ineens opstekende storm rond Waterdunen is namelijk helemaal niet vreemd.”

Bent u niet bang dat kinderen beïnvloed worden door Enghels gedrag?

„Nee. De vragen die kinderen mij stellen, gaan altijd over Enghels dierenliefde. Het bovennatuurlijke lijkt hen veel minder te interesseren.”

Uw sobere schrijven is soms ook functioneel. Seksueel misbruik beschrijft u niet expliciet en toch is het er.

„Dat deed ik met opzet. Als kinderen het niet begrijpen, geeft dat niet en lezen ze eroverheen. Begrijpen ze het wel, dan hebben ze hier genoeg aan. Het is klip en klaar dat die dingen onder de Spanjaarden gebeurden.”